

Právní novinky

I/2018

Strategické uvažování | Individuální přístup | Špičkový právní tým | Dlouhodobé partnerství

Největší česko-slovenská advokátní kancelář s mezinárodním dosahem

Nejúspěšnější kancelář v ČR a na Slovensku dle počtu nominací a titulů dosavadních ročníků soutěže

Klienty nejlépe hodnocená právnícká firma v České republice (2010, 2013, 2015)

Právnícká firma roku v České republice (2011–2012, 2014–2017)

Nejllepší právnícká firma pro fúze a akvizice v ČR a na Slovensku (2016)

1. místo v celkovém počtu realizovaných fúzí a akvizic v České republice

Obsah

„Z propojení soukromého a veřejného sektoru mohou těžit všichni“	4
Dokazování k odpovědnosti za daň z přidané hodnoty s ohledem na domněle podvodnou povahu transakcí s obchodními partnery	6
Nezbytná cesta v rámci občanského zákoníku: nenápadný strašák developmentu	8
Návrh tzv. „nulového oddlužení“ zpět v legislativním procesu. Jaká rizika přináší?	10
Rozhodčí komise spolku	12
Stručné srovnání právní úpravy pracovní smlouvy v ČR a SRN	14
Legislativní novinky	15
Compliance programy a ich význam z pohľadu trestnej zodpovednosti právnických osôb v SR	18

Úvodem

Vážení klienti a obchodní přátelé,

dovolte mi představit Vám další vydání **Právních novinek** naší advokátní kanceláře.

V úvodním rozhovoru Vám kolegové Jan Koval a Josef Hlavička přiblíží **specifika transakčního poradenství se zaměřením na spolupráci soukromého a veřejného sektoru**. Pro tuto oblast máme jeden z nejzkušenějších, největších a nejdynamičtější rostoucích právních týmů v ČR, který v posledních pěti letech realizoval více než dvě stě projektů.

Kolegyně a kolegové z našich dalších specializovaných týmů Vás dále seznámí například s **rozsudkem Nejvyššího soudu ČR** důležitým pro uplatnění nároku na odpočet od DPH, s novelou insolvenčního zákona upravující **oddlužení**, s výhodami a nevýhodami **rozhodčích komisí u spolků** či s problematikou právního institutu **nezbytné cesty** podle občanského zákoníku.

Připravili jsme pro Vás také **souhrn nejzásadnějších legislativních novinek i událostí spojených s naší kanceláří**. Letos jsme již **čtvrtý rok po sobě** získali prvenství v žebříčku TOP Zaměstnavatelé a opět se tak stali **nejžádanějším zaměstnavatelem v České republice mezi advokátními kancelářemi**.

Vynikající ratingy si odnášíme rovněž z letošního ročníku slovenské soutěže Právníká firma roku, potvrzující kvalitu našeho komplexního zaměření také v rámci slovenské jurisdikce. Ostatně i v tomto vydání se věnujeme slovenskému právnímu prostředí – konkrétně využití tzv. compliance programů, které dokážeme připravit klientům na míru tak, aby snižovaly riziko trestní odpovědnosti právnických osob.

Věřím, že pro Vás budou tyto informace užitečné a že i nadále budete využívat všech našich služeb.

Užitečné čtení a příjemné jarní dny Vám přeje

Jaroslav Havel

Největší tým pro fúze a akvizice

V letech 2006 až 2017 více než

500 transakcí

v oblasti fúzí, akvizic, prodejů a restrukturalizací podniků primárně v regionu střední a východní Evropy.

Hodnota transakcí
v letech 2006 až 2016
převyšuje částku

550

miliard korun

Největší tým
v oblasti fúzí a akvizic
v České a Slovenské
republice čítá více než

14 M&A partnerů

70 právníků

Právní služby poskytované advokátní kanceláří HAVEL & PARTNERS v souvislosti s fúzemi a akvizicemi zpravidla zahrnují:

- detailní přípravu struktury transakce;
- služby právního zástupce v souvislosti s regionálními akvizicemi;
- provedení právního auditu (due diligence);
- využití odborných znalostí o daném oboru podnikání při přípravě struktury transakce;
- přípravu a projednání transakční dokumentace;
- kontrolu dodržování relevantních právních předpisů;
- poradenství po realizaci transakce.

Advokátní kancelář HAVEL & PARTNERS poskytuje právní služby v souvislosti se čtyřiceti až sedmdesáti fúzemi, akvizicemi, prodeji společností či obdobnými transakcemi ročně.

Jaroslav Havel
Řídící partner | Praha, Bratislava
jaroslav.havel@havelpartners.cz

Jan Koval
Partner | Praha
jan.koval@havelpartners.cz

Václav Audes
Partner | Praha, Bratislava
vaclav.audes@havelpartners.cz

Ludvík Juříčka
Partner | Brno
ludvik.juricka@havelpartners.cz

„Z propojení soukromého a veřejného sektoru mohou těžit všichni“

Rozhovor s partnery Janem Kovalem, který vede tým M&A právníků, a Josefem Hlavičkou, zodpovědným za poskytování služeb v oblasti veřejného práva, o transakcích, v nichž se setkává soukromý a veřejný sektor. Nesou sice jistá rizika, ale při jejich zvládnutí často přináší oběma stranám neefektivnější řešení.

HAVEL & PARTNERS patří dlouhodobě k středoevropským lídrům v tzv. transakčním poradenství. Co tato služba obvykle zahrnuje a v čem je její přidaná hodnota pro klienty?

Jan Koval: Transakční poradenství se zpravidla týká nákupů a prodejů společností či jejich částí, popř. souborů vybraného majetku společností. Pro tyto transakce je typické složité vyjednávání, během něhož si obě strany snaží zajistit nejvýhodnější podmínky. Už z tohoto důvodu je vhodné poradit se s odborníkem, který se na tuto oblast specializuje. Klient by měl zároveň vědět, že pro úspěšné uzavření transakce je mnohdy zapotřebí řada dílčích znalostí nejen z oblasti práva, ale i daní a samozřejmě také z daného podnikatelského oboru. Klient by měl proto vždy zvážit, zda pro něj není výhodnější oslovit advokátní kancelář, která disponuje širokým spektrem právních a daňových odborníků. Naše právní služby obvykle zahrnují detailní přípravu struktury transakce s využitím odborných znalostí o daném oboru podnikání, provedení hloubkové prověrky cílové společnosti za účelem ověření jejího aktuálního právního, daňového, účetního i provozního stavu, přípravu a projednání transakční dokumentace a organizaci podpisu a vypořádání transakce v souladu s relevantními právními předpisy.

Jaká jsou nejčastější transakční rizika a jak jim lze předcházet?

Jan Koval: Stává se, že prodávající a kupující strana má natolik odlišná očekávání o finální podobě transakce, že se jí ani po několikaměsíčním vyjednávání nepodaří uzavřít

a obě strany přijdou o finanční prostředky i další projekty, které si po uzavření transakce naplánovaly. Během samotného vyjednávání transakce může být rizik celá řada. Pokud například nedojde k důslednému prověření společnosti nebo jejího majetku či nedostatečnému ohlédání prohlášení a záruk za stav společnosti ke dni vypořádání transakce, může kupující při zdánlivě výhodné koupi ve výsledku velmi prodělat. Pro prodávajícího mohou mít fatální dopad např. velmi široce poskytnuté záruky nebo nevhodné či chybně nastavení odpovědnosti za stav společnosti. Riziko představuje také například podcenění daňových aspektů transakce.

Jaký je rozdíl mezi transakcemi, v nichž figurují pouze soukromé subjekty, a transakcemi, ve kterých je zastoupený i subjekt veřejného sektoru?

Josef Hlavička: U transakcí, v nichž figurují subjekty veřejného sektoru, se v řadě případů postupuje obdobně jako v čistě privátních obchodních vztazích. Situace je ale komplikovanější v tom, že na straně veřejné sféry jsou výrazně složitější schvalovací procesy, které jsou stanoveny příslušnými zákony, např. zákonem o majetku státu, o obcích, o krajích, a které je nezbytné dodržet. Dále je vždy též potřeba v rámci konkrétní transakce posoudit, zda není v daném případě nutné postupovat formou některého ze zadávacích řízení vypsaného veřejným orgánem. Je proto nutné postupovat i v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek. Z těchto důvodů potřebujete mít v týmu rovněž odborníky na veřejné zakázky a veřejné právo.

Co konkrétně se svým týmem pro veřejný sektor děláte?

Josef Hlavička: V oblasti veřejných zakázek poskytujeme právní poradenství zadavatelům i dodavatelům. Zadavatelům pomáháme s konzultacemi či komplexní organizací zadávacího řízení, zastupujeme je v řízeních před ÚOHS, posuzujeme a revidujeme smlouvy i interní pravidla pro zadávání veřejných zakázek. Pro dodavatele připravujeme, kompletujeme nebo opravujeme nabídky včetně případné koordinace více subjektů podávajících společnou nabídku. Zpracováváme i námítky a následně návrhy na ÚOHS a poskytujeme poradenství v souvislosti se správními delikty dodavatelů (black list) a pravidly hospodářské soutěže ve veřejných zakázkách (bid rigging). Pro ministerstva a další subjekty zpracováváme návrhy zákonů, oponentní a pozměňovací návrhy či různé analýzy. Unikátní reference máme z pilotních vládních projektů PPP a regionálních PPP realizovaných v ČR a SR. Poskytujeme právní poradenství poskytovatelům i příjemcům dotací z Evropské unie a v neposlední řadě zastupujeme naše klienty ve správních řízeních, v soudních řízeních správních i v řízeních před Ústavním soudem ČR.

Můžete uvést některé významné případy z veřejného sektoru, na nichž jste participovali?

Josef Hlavička: V posledních pěti letech šlo o více než 200 projektů. V relativně nedávné době jsme poskytovali právní poradenství statutárnímu městu Plzeň při koupi akcií společnosti Vodárna Plzeň, a.s. provozující vodohospodářskou infrastrukturu na území města. Pro statutární město Liberec jsme pomáhali vyjednat se soukromým investorem pacht městského závodu provozujícího lyžařské středisko Ski areál Ještěd. Také jsme před nedávkem poskytovali komplexní právní poradenství tradičnímu českému výrobcí střeliva, společnosti Sellier & Bellot, při uzavření kontraktu s Ministerstvem obrany ČR na dodávku munice pro Armádu ČR o celkové hodnotě 3 mld. Kč během let 2017–2021. V rámci naší české a slovenské pobočky jsme také například významné mezinárodní společnosti Ribera Salud, která realizuje výstavbu a provoz nemocnic po celém světě formou PPP. Poradenství se týkalo účasti této společnosti v zadávacím řízení (soutěžním dialogu) vyhlášeném Ministerstvem zdravotnictví SR na výstavbu a 30leté provozování (koncesi) nové Univerzitní nemocnice v Bratislavě. Z nejvýznamnějších klientů – zadavatelů mohou jmenovat sektorové zadavatele, jako jsou ČEPS, Správa železniční dopravní cesty, České dráhy, Česká pošta aj. S přípravou veřejných zakázek pomáháme i veřejným zadavatelům, například ministerstvům, městům a krajům. Vedle klasických zadávacích řízení na veřejné zakázky se zaměřujeme na přípravu architektonických soutěží o návrh a koncesí, včetně PPP projektů.

Vidíte v tuzemských PPP projektech, tedy v investičním propojení veřejného a soukromého sektoru, budoucnost, nebo půjde spíše o okrajovou záležitost?

Josef Hlavička: Naše kancelář i já osobně jsme se podíleli již na celé řadě PPP projektů a jsem přesvědčen, že jejich význam v nadcházejících letech podstatně vzroste. Stát je dnes v dobré ekonomické kondici a má chuť investovat a v poměrně blízké době skončí období poskytování evropských dotací. V některých oblastech se bez strategického partnera z privátní sféry, který disponuje finančními prostředky a patřičným know-how, neobejde. Vidíme to v oblastech, jako jsou dopravní infrastruktura nebo energetika, ale bude se to týkat i například výstavby městských bytů, domovů pro seniory nebo různých smart konceptů typu smart cities propojujících veřejnou sféru s moderními technologiemi. Spolupráce mezi veřejným sektorem a soukromými společnostmi může ale spočívat kromě koncesí

též v různých dalších formách, jako jsou například založení společného podniku se soukromým investorem, vstup investora do již existující městské společnosti, propachtování městské společnosti soukromému investorovi apod.

Je však veřejný sektor na podobné inovace připraven? Dokáže vypsát takovou veřejnou soutěž, aby přitáhla pozornost kvalitních zadavatelů?

Josef Hlavička: O tom se nyní vedou debaty i na nadnárodní úrovni. Evropská komise například došla k závěru, že zadavatelé nejsou dostatečně obeznámeni s možnostmi a metodami zadávání, které by hledaly inovativní řešení pro celou škálu veřejných služeb. Je proto i úkolem advokátních kanceláří být zprostředkovatelem mezi zadavateli a dodavateli a pomáhat jim s přípravou a úspěšným dokončením takových zadávacích řízení. Těžít z toho mohou ve výsledku všichni. Veřejný sektor totiž může pomoci etablovat řešení, které doposud nebylo komerčně poskytováno a bude jej teprve nutné (do)vyvinout, získat potřebné know-how nebo v některých případech finanční prostředky.

Pokud byste měl z nového zákona o zadávání veřejných zakázek vyzdvihnout jednu novinku, která podle vás přispěla ke zkvalitnění veřejného zadávání v ČR, která by to byla?

Josef Hlavička: Za velký přínos považuji institut předběžné tržní konzultace. Nový zákon vlastně vymezil to, co se za předchozí právní úpravy sice dělo, ale mnohdy zcela netransparentně. Podle nové právní úpravy má tedy zadavatel možnost si s potenciálními dodavateli ještě před zahájením zadávacího řízení vyjasnit, co by mělo být předmětem plnění smlouvy. Díky tomu se zadavateli snáze vymezují zadávací podmínky s ohledem na zásadu hospodárnosti a zároveň je minimalizováno riziko, že podmínky zadávacího řízení budou znevýhodňovat některého z potenciálních dodavatelů.

Autoři:

Josef Hlavička | Partner
Jan Koval | Partner

Dokazování k odpovědnosti za daň z přidané hodnoty s ohledem na domněle podvodnou povahu transakcí s obchodními partnery

V rámci tohoto článku bude věnována pozornost rozsudku Nejvyššího správního soudu („NSS“) ze dne 30. 1. 2018 ve věci sp. zn. 5 Afs 60/2017. Jedná se o důležité rozhodnutí k určení, nakolik správce daně nese důkazní břemeno v případě uplatnění nároku na odpočet od daně z přidané hodnoty („DPH“) ohledně existence nebo neexistence povědomosti subjektu o domnělém podvodu.

DPH univerzálně zdaňuje dodavatelsko-odběratelský řetězec, resp. téměř veškeré jeho kroky od prvovýroby až po konečného spotřebitele. Spotřebitel fakticky v ceně svého nákupu celou DPH uhradí (pokud nebyla v řetězci podnikatelů realizována ztráta mezi nákupní a prodejní transakcí nebo pokud nebyla poskytnuta sleva oproti nákupní ceně). Plátcem DPH je zpravidla prodávající.

Nad rámec povinnosti plátce odvést DPH na výstupu, resp. ji uplatnit vůči odpočtům na DPH na jeho vstupu, od 1. dubna 2011 postupně **vzrůstá důležitost ručení za DPH protistranou, která je plátcem, tzv. ze zákona.** Při uskutečnění zdanitelného plnění nebo poskytnutí úplaty na plnění se příjemce plnění – plátce DPH stává ručitelem mj. ve smyslu § 109 odst. 1 zákona o DPH („ZDPH“), když věděl nebo vědět měl a mohl:

- že DPH úmyslně nebude zaplacená, nebo
- že se poskytovatel zdanitelného plnění dostal nebo dostane úmyslně do postavení, kdy nemůže DPH zaplatit, nebo
- dojde ke zkrácení daně nebo vylákání daňové výhody.

Finanční úřad má kromě využití zmíněného institutu ručení také na základě § 72 ZDPH a judikatury Soudního dvora Evropské unie („SD EU“) a NSS samostatnou

možnost, resp. procesní povinnost bránit podvodům na úseku DPH tím, že odmítne nárok na odpočet DPH u plátce na vstupu, pokud dospěje na základě skutkového stavu k právnímu názoru, že **existuje povědomost příjemce zdanitelného plnění o daňovém podvodu týkajícím se tohoto plnění.** (Ručení za daň na výstupu a odepření nároku na odpočet daně na vstupu je dle NSS třeba od sebe striktně oddělovat.) Pokud nedochází k daňovému podvodu, z judikátu SD EU C-437/06 *Securenta* naopak vyplývá, že nárok na odpočet DPH je nedílnou součástí systému DPH – tedy **nárok na odpočet DPH vzniká, pokud jsou splněny hmotněprávní podmínky vzniku odpočtu podle § 72 ZDPH a formální podmínky uplatnění nároku na odpočet podle § 73 ZDPH.** Pokud finanční úřad dojde k právnímu závěru, že jsou obě podmínky splněny, nemá jinou možnost, než nárok přiznat.

Zájem státu na zajištění výnosu DPH je nutno podřídit zájmům fyzických a právnických osob na spravedlivém výběru této daně.

Judikát NSS právě v tomto směru navazuje na další judikát SD EU, C-384/04 **Federation of Technological Industries**. Daňový subjekt má důkazní břemeno ohledně **existence samotné transakce.** Dle SD EU však **důkazní břemeno ohledně povědomosti daňového subjektu, že transakce, dle níž uplatňuje nárok na odpočet, byla součástí podvodu páchaného jeho dodavatelem, je přeneseno na finanční úřad tvrdící, že transakci nelze uplatnit pro účely odpočtu DPH.**

V tomto judikátu NSS obdobně dovodil, že v těchto případech je na finančním úřadu, aby prokázal, že se konkrétní dodavatel přímo nebo nepřímo účastnil daňového podvodu, tj. že věděl nebo vědět měl a mohl mít určitou informaci např. ohledně předmětu dodávky, dodavatele, ceny či jiné „podezřelé“ okolnosti.

Je na správci daně, aby prokázal, že se konkrétní dodavatel přímo nebo nepřímo účastnil daňového podvodu, tj. že věděl nebo vědět měl a mohl mít určitou informaci např. ohledně předmětu dodávky, dodavatele, ceny či jiné „podezřelé“ okolnosti.

Nižší soud v dané věci považoval plnění realizované na základě výběrového řízení za součást probíhajícího podvodu, což dle názoru NSS spadalo toliko mezi spekulativní tvrzení bez příslušného důkazního podkladu. **Pokud by měl finanční úřad prokázat povědomost daňového subjektu o daňovém podvodu, musel by tak učinit na základě formálního dokazování včetně příslušného důkazního hodnocení.** Jednotlivé skutečnosti sice mohly vykazovat nesrovnalosti, ale z povahy zjišťovaných skutečností a z argumentace finančního úřadu nebylo zřejmé, jak uvedené souviselo se základní otázkou, na základě níž nebyl nárok na odpočet přiznán, tedy zda povědomost daňového subjektu o domnělém podvodu existovala, nebo nikoli.

Argumentace finančního úřadu i nižšího soudu byla jako účelová v nesouladu s hmotněprávními podmínkami v § 72 an. ZDPH. Obecným následkem neunesení důkazního břemene tedy byla v této věci nezákonnost rozhodnutí finančního úřadu i nižšího soudu.

V rámci judikátu NSS obecněji určil, že finanční úřady ani celní úřady nemají možnost stanovit daň které-mukoli subjektu dle „procesní výhodnosti“. Daňová povinnost je obecně vázána na konkrétní osobu, nikoli ke konkrétnímu majetku či transakci s majetkem.

Pokud by měl finanční úřad prokázat povědomost daňového subjektu o daňovém podvodu, musel by tak učinit na základě formálního dokazování včetně příslušného důkazního hodnocení.

Zájmem finančního úřadu je přirozeně maximalizovat celostátní hrubý výnos DPH a poskytnout státu co nejvyšší daňové příjmy. **NSS však zohlednil konkrétní projev právního státu, tj. že zájem státu na zajištění výnosu DPH je nutno podřídit zájmům fyzických a právnických osob na spravedlivém výběru této daně (což vychází z jejich obecnějšího práva na spravedlivý proces dle Listiny základních práv a svobod).**

Autoři:

David Neveselý | Partner

Josef Žaloudek | Vedoucí advokát

Libor Kyncl | Právní expert

Čtvrtý rok po sobě jsme nejžádanějším zaměstnavatelem mezi advokátními kancelářemi v ČR

Již čtvrtý rok po sobě jsme získali prvenství v žebříčku TOP Zaměstnavatelé a i v roce 2018 jsme se stali nejžádanějším zaměstnavatelem v České republice mezi advokátními kancelářemi. Studenti právnických fakult s nejlepšími studijními výsledky navíc zařadili naši kancelář podruhé na první místo v kategorii Právník, kde v předchozích ročnících dominovaly mezinárodní právnické firmy. „Velice si ceníme toho, že nás nastupující právnická generace považuje za prestižního a atraktivního zaměstnavatele. V době mého studia bylo pro většinu studentů tou nejvyšší metou pracovat v zahraniční kanceláři. Jsem rád, že se nám podařilo tento dlouholetý trend otočit, a to i u studentů s nejlepšími studijními výsledky, od kterých jsme i letos obdrželi nejvíce preferenčních hlasů,“ řekl k ocenění řídící partner Jaroslav Havel.

Nezbytná cesta v rámci občanského zákoníku: nenápadný strašák developmentu

Institút práva nezbytné cesty upravuje v ustanovení § 1029 a násl. OZ' právo vlastníka nemovité věci domáhat se zajištění přístupu ke své nemovité věci z veřejné cesty a možnost zajištění dostatečného spojení k ní za účelem jejího řádného užívání vlastníkem. Za situace, kdy takové dostatečné spojení veřejné cesty s nemovitostí není zajištěno, poskytuje občanský zákoník oproti předchozí civilistické úpravě komplexnější a širší práva vlastníka takový přístup zajistit. Úprava tohoto institutu však může představovat pro developery a nabyvatele velkých rozvojových území značná rizika, která by měla být v rámci akvizičních prověrek pozemků důsledně prověřována a v rámci akvizičních jednání reflektována.

Zřízení práva nezbytné cesty nepochybně představuje pro vlastníky dotčených pozemků omezení vlastnického práva a potenciálně i významné omezení možnosti volné dispozice s těmito pozemky. Na podobě a obsahu nezbytné cesty se lze s vlastníkem pozemku bez přístupu samozřejmě vždy domluvit, avšak pokud se strany mezi sebou v soukromoprávní rovině na zřízení nezbytné cesty nedohodnou, je možné žádat o zřízení práva nezbytné cesty prostřednictvím příslušných soudů na základě žaloby vlastníka nemovitosti, který nemá přístup k veřejné cestě zajištěn. Rizikem soudního řešení je menší míra možnosti ovlivnit rozsah a podobu nezbytné cesty přes zatížené pozemky, kdy jsou tyto parametry nezbytné cesty na úvaze soudu.

Zákon nicméně stanoví poměrně přísné podmínky, za nichž je možné se zřízení práva nezbytné cesty přes okolní pozemky domáhat, přičemž základní premisou je, že nemovitost není spojena s veřejnou cestou a vlastníku je tak bráněno v řádném užívání jeho nemovité věci. Nezbytnou cestu nelze tedy soudním rozhodnutím zřídit například za situace, kdy již cesta (přístup) existuje a záměrem vlastníka je pouze domoci se pohodlnějšího a výhodnějšího² spojení.

V praxi pak může nastat situace, kdy se uprostřed zájmového území nacházejí zbytkové pozemky menšího rozsahu, které jsou zcela obklopeny nemovitostmi ve vlastnictví třetí osoby, tedy osoby odlišné od vlastníka okolních pozemků. S touto situací se lze setkat zejména ve větších městech, která stále nabízejí velká území po dlouhou dobu ležící ladem za účelem jejich rozvoje, zejména pak v poslední době, kdy jsme svědky neustálého zahušťování městské zástavby, které jde ruku v ruce s pokračující konjunkturou

a aktivitou na nemovitostním trhu. Bývalo pravidlem, že po dlouhou dobu takové nastavení a poloha nemovitostí nebyly vlastníkem pozemku bez přístupu k veřejné cestě vůbec řešeny (tedy vlastníkem zbytkového pozemku), jelikož takový vlastník nebyl nucen překonávat za účelem užívání svého pozemku žádné překážky díky tomu, že přilehlé nemovitosti nebyly nijak zastavěny a fakticky mu umožňovaly volný přístup (bez ohledu na to, zda existoval řádný právní titul k užívání přilehlých nemovitostí, či nikoliv). Takové zbytkové nemovitosti jsou často ve vlastnictví různých provozovatelů technické infrastruktury, kteří zajištění přístupu z veřejné cesty vyžadují za účelem údržby struktur a sítí tam umístěných.

V případě akvizice nemovitostí za účelem jejich zástavby tedy doporučujeme zkoumat, zdali se v zájmovém území nenacházejí právě takové nemovitosti, u nichž by do budoucna hrozilo riziko nemožnosti přímého přístupu z veřejné cesty, a tedy i riziko požadavků ze strany dotčených vlastníků pozemků ke zřízení nezbytné cesty. Požadavek zřízení nezbytné cesty přitom může mít vliv na realizaci projektu zamýšleného na nemovitostech, které mají být předmětem akvizice. Máme na mysli například situaci, kdy z důvodu požadavku takové cesty bude nutné upravit projekt tak, aby bylo možno nezbytnou cestu zřídit, což může mít dopad na finanční výnosnost celé akvizice, zejména pokud by upravený projekt musel dostát změn co do své

¹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2014, sp. zn. Cdo 1995/2013.

velikosti či rozložení. Takový zásah může být citelný i vzhledem k poměrně široce nastavenému rozsahu nezbytné cesty, jak je uveden v důvodové zprávě k občanskému zákoníku, která se vyjadřuje v tom smyslu, že „v současné době lze za dostačující spojení s veřejnou cestou pokládat stav, který umožňuje přístup motorovými vozidly, nezbytná cesta musí být zřízena alespoň v takovém rozsahu, aby oprávněný mohl projet automobilem“. Na tomto místě je ale třeba rovněž doplnit, že občanský zákoník poskytuje vlastníkům dotčených pozemků významnou ochranu proti zřízení práva nezbytné cesty, kterou představuje ustanovení § 1032 OZ, a to zejména jeho písm. a), které stanoví, že: „Soud nepovolí nezbytnou cestu, převyšší-li škoda na nemovité věci souseda zřejmě výhodu nezbytné cesty.“

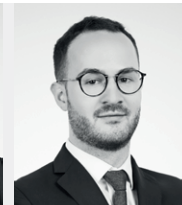
Závěrem doplňujeme, že riziko zřízení nezbytné cesty se netýká pouze nemovitostí přímo přiléhajících k dané nemovitosti (tedy např. pozemků nacházejících se uprostřed zájmového území), nýbrž i všech nemovitostí, přes něž je nutné nezbytnou cestu vést za účelem spojení dané nemovitosti s veřejnou cestou. **Předmětem zkoumání v rámci před-akvizičních prověrek by tedy nemělo být pouze ověření, zda zájmové nemovitosti mají přístup na veřejnou cestu, ale i to, zda se v zájmovém území či v jeho blízkosti nenacházejí nemovitosti, u kterých by hrozilo riziko, že z důvodu přístupu k nim bude nutné zřídit nezbytnou cestu právě přes zájmové nemovitosti.**

Autoři:

Martin Fučík | Partner

Albert Tatra | Senior advokát

Adam Karban | Advokát

Podle Acquisition International jsme nejlepší advokátní kanceláří pro oblast nemovitostí a stavebnictví v CEE regionu

Naše kancelář získala ocenění magazínu Acquisition International britského vydavatelství AI Global Media Ltd. Podle jeho šetření zaměřeného na úroveň právního poradenství v regionu střední a východní Evropy (CEE) je HAVEL & PARTNERS nejlepší právní firmou pro oblast nemovitostí a stavebnictví (Best Real Estate & Construction Law Firm – CEE). „Ocenění Acquisition International potvrzuje naše přední postavení mezi poskytovateli právních služeb se zaměřením na nemovitosti a stavebnictví. Díky koncentraci vynikajících právníků s detailními znalostmi nemovitostního trhu a širokému zaměření naší kanceláře dokážeme klientům pomoci i s těmi nejnáročnějšími nemovitostními projekty. V posledních letech jsme úspěšně spolupracovali s celou řadou významných společností,“ uvedl k dalšímu ocenění řídicí partner Jaroslav Havel.

Právní poradenství průmyslovému developerovi Panattoni Europe při kontraktu s dceřinou společností japonské kovodělné korporace SMIC

Naše kancelář poskytla komplexní právní služby lídru evropského trhu logistických a průmyslových nemovitostí – společnosti Panattoni Europe. Poradenství se týkalo smlouvy v druhé fázi výstavby továrny společnosti Senju Manufacturing Europe s.r.o. spadající pod přední japonskou kovodělnou korporaci Senju Metal Industry Co., Ltd (SMIC). Na úspěšném uzavření transakce pracoval tým pro oblast nemovitostí a stavebnictví pod vedením partnera Lukáše Syrového a vedoucího advokáta Martina Ráže.

Návrh tzv. „nulového oddlužení“ zpět v legislativním procesu: Jaká rizika přináší?

Novela insolvenčního zákona, která může zásadně změnit koncept oddlužení, je opět intenzivně projednávána v Poslanecké sněmovně. Poslanci budou již podruhé rozhodovat o prakticky totožné novele. Původní návrh novely, předložený Poslanecké sněmovně před minulými volbami, nebyl přijat zejména kvůli poměrně kontroverznímu charakteru novely souvisejícímu s možností tzv. „nulového oddlužení“. Tato možnost totiž v podstatě pro dlužníky představuje příležitost osvobodit se od dluhů i v případě, že během doby trvání oddlužení neuhradí nezajištěným věřitelům ničeho a zvládnou hradit pouze odměnu insolvenčního správce. Novela tak může velmi silně zasáhnout do práv věřitelů.

Hlavním cílem novely je zpřístupnit oddlužení i dlužníkům v tzv. „dluhové pasti“. Připravovaná právní norma nicméně obsahuje i řadu dalších změn, které více přiblížíme v tomto článku.

Oddlužení vždy se zpeněžením dlužníkovy majetku, který však bude více chráněn

Současná právní úprava umožňuje provést oddlužení buď plněním splátkového kalendáře, nebo zpeněžením majetkové podstaty. Se souhlasem dlužníka je pak možné tyto způsoby k dosažení vyššího uspokojení věřitelů zkombinovat. Novela oproti tomu počítá s tím, **že oddlužení bude možné provést pouze zpeněžením majetkové podstaty, nebo plněním splátkového kalendáře se současným zpeněžením majetkové podstaty.** Ke zpeněžení majetku dlužníka by tak mělo docházet během všech oddlužení v případě, že dlužník bude disponovat zpeněžitelným majetkem.

V případě oddlužení by byla se zpeněžením majetkové podstaty zavedena rovněž poměrně **kontroverzní ochrana dlužníkovy obydlí.** Dle navrhované koncepce by měla být dlužníkovy nemovitost zpeněžena pouze v případech, kdy její hodnota bude přesahovat určitý násobek

hodnoty stanovený vyhláškou. Uvedená ochrana se nicméně bude týkat jen nemovitostí bez zástavního práva, tedy těch, z jejichž výtěžku by byli uspokojeni pouze nezajištění věřitelé.

V souvislosti s výše uvedenou úpravou může dle našeho názoru hrozit, že pokud bude zahájeno exekuční řízení proti dlužníkovi s nezajištěnou nemovitostí, mohou se dlužníci ještě častěji uchýlovat k tendenčnímu podávání insolvenčních návrhů, jelikož v rámci případně zahájeného insolvenčního řízení by jejich obydlí již mohlo spadat pod uvedenou ochranu insolvenčního zákona.

Smysl ochrany dlužníkovy obydlí má podle důvodové zprávy k novele spočívat v tom, že pokud dlužníkovi zůstane vlastní nemovitost, ušetří dlužník za případný nájem a tuto částku bude moci distribuovat mezi nezajištěné věřitele. Tento předpoklad nicméně nemusí v mnoha případech vůbec platit. Částka, kterou by dlužník ušetřil za nájem, bude totiž často spadat do tzv. nezabavitelné částky, která by pro uspokojení nezajištěných věřitelů nemohla být ani tak použita. Zároveň by nemuselo být vůči věřitelům spravedlivé, aby dlužníkům zůstávalo i po skončení oddlužení (při zcela minimálním či nulovém uspokojení věřitelů) tak hodnotné a jednoduše zpeněžitelné aktivum, jakým je nemovitost.

„Oddlužovací novela přináší řadu koncepčních změn, které mohou ve výsledku narušit vyváženost práv a povinností ve prospěch dlužníků.“

Nová pásma splnění oddlužení

Stávající nastavení oddlužení počítá s pětiletým splácením dluhů za současného uspokojení nejméně 30% pohledávek přihlášených nezajištěných věřitelů. **Nově by mohlo být možné splnit oddlužení již po 3 letech při současném uspokojení nezajištěných věřitelů ve výši 50% pohledávek přihlášených nezajištěných věřitelů a v případě zmíněné „nulové“ varianty po 7 letech bez hranice minimálního uspokojení věřitelů.**

Koncepce 50% pásma může dle našeho názoru snížit i celkové průměrné uspokojení nezajištěných věřitelů v oddlužení. Dlužníci, kteří by po 5 letech byli jinak schopni uhradit 80 až 100% pohledávek přihlášených věřitelů, by totiž

mohli inklinovat k tomu, aby jejich oddlužení bylo ukončeno již po 3 letech splněním 50 %, a to i prostřednictvím účelově poskytnutých zápůjček. Lze tak očekávat, že počet dlužníků, kteří plně uspokojí přihlášené pohledávky, dramaticky klesne. Pro srovnání uvádíme, že v současnosti podle dostupných statistik uspokojí své věřitele ze 100 % celých 16,3 % dlužníků.

Morální hazard

Zásadním problémem, který může přinést odstranění hranice minimálního uspokojení u navrhovaného 7letého pásma oddlužení, je zvýšení počtu nepoctivých dlužníků. Při vědomí, že může dojít k odpuštění veškerých dluhů, totiž mohou mít leckteří dlužníci tendenci nedbat důsledků svého jednání a více se zadlužovat.

Jakkoli totiž novela v důvodové zprávě odkazuje na německý mechanismus oddlužení, některé důležité principy z Německa převzaté nejsou (např. povinná notifikace

věřitelů před podáním návrhu na povolení oddlužení). Novela navíc klade na věřitele nové nároky, jelikož bude zejména na nich, aby svou zvýšenou aktivitou eliminovali případnou nepoctivost dlužníků.

Závěr

Oddlužovací novela přináší řadu koncepčních změn, které mohou ve výsledku narušit vyvážení práv a povinností ve prospěch dlužníků. Věřitelé budou muset naopak být pro ochranu svých práv mnohem aktivnější a obezřetnější. Pokud bude novela ve znění navrhovaném vládou schválena, nepochybně výrazným způsobem zasáhne nejen do pravidel oddlužení, ale i do celého segmentu (nejen) poskytovatelů úvěrů.

Autoři:

Petr Sprinz | Partner

Jiří Rahm | Advokát

Petr Chytil | Advokátní koncipient

Hospodářské výsledky za rok 2017 potvrdily naše postavení lídra a nejstabilnější advokátní kanceláře na česko-slovenském právním trhu

Naše kancelář zaznamenala v roce 2017 další ekonomický růst. Oproti roku 2016 vzrostl její obrat za čisté právní služby o 8 % na celkových 550,8 mil. Kč. Nejvíce se dařilo kancelářím v Praze a Brně, kde se čistý obrat zvýšil o 12 %, resp. 6 %. Celkový čistý obrat skupiny HAVEL & PARTNERS včetně spolupracující inkasní agentury Cash Collectors dosáhl 639 mil. Kč.

„Hospodářské výsledky roku 2017 potvrzují naše postavení lídra a nejstabilnější právní kanceláře na česko-slovenském právním trhu. Naše firma roste nepřetržitě od svého založení v roce 2001. V loňském roce se nám podařilo vrátit do kladných čísel také kancelář v Bratislavě, kterou jsme po jisté stagnaci v roce 2016 restrukturalizovali, personálně posílili a přesídlili do reprezentativních prostor nového business centra v atraktivní čtvrti Zuckermandel pod Bratislavským hradem. Celkový ekonomický růst pozitivně ovlivnilo především poskytování právních služeb českým a slovenským podnikatelům, a to zejména v oblasti nemovitostních projektů, fúzí a akvizic, právního a daňového strukturování osobního majetku a obchodních sporů. Velmi úspěšně se také rozvíjela trestněprávní praxe v podobě úzké spolupráce s advokátní kanceláří SEIFERT A PARTNEŘI,“ komentoval hospodářské výsledky loňského roku řídicí partner Jaroslav Havel.

Rozhodčí komise spolku

Spolkové právo zpravidla nebývá centrem pozornosti právnické veřejnosti, přesto nelze jeho význam podceňovat. V České republice v současnosti působí více než 80 tisíc spolků, přičemž řada z nich spravuje rozsáhlé majetky nebo rozhoduje o významných právech svých členů (např. sportovní asociace, organizace sdružující podnikatele v určitých sektorech průmyslu, vlivné veřejně prospěšné organizace apod.).

Zatím největší rozruch v oblasti spolkového práva přinesl nový občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb.), který nejenže transformoval poměrně útlou úpravu občanských sdružení z počátku 90. let do regulérní úpravy právnických osob korporativního typu (spolků), ale zavedl i celou řadu neotřelých novinek. Jednou z nich je i znovuzavedení rozhodčí komise spolku, tedy institutu, který byl na našem území znám do roku 1951 (jako spolkový rozhodčí nebo smírčí soud) a díky kterému mohly spolky rozhodovat o svých vnitřních sporech se závazností exekučního titulu.

Cílem tohoto příspěvku je představit základní charakteristiku této novinky a shrnout její základní výhody a nevýhody, které by měly spolky zvažující její zavedení zohlednit.

Co je vlastně nového?

Vnitřní struktura orgánů spolku není tradičně vázána žádnými striktními pravidly. Kromě statutárního orgánu (např. výbor spolku) a nejvyššího orgánu (např. členské schůze), které je třeba zřídit vždy, si tak spolky mohou zřídit v podstatě jakýkoli orgán s libovolným označením i rozsahem kompetencí. Ustanovení § 265 nového občanského zákoníku zakotvuje **možnost zřízení rozhodčí komise spolku**, která má řešit „*sporné záležitosti náležející do spolkové samosprávy v rozsahu určeném stanovami*“, tak v tomto směru nepůsobí nijak radikálně; ostatně řada spolků (zejména sportovních asociací) si podobné orgány zřídila již dávno před účinností nového občanského zákoníku i bez výslovné opory v zákoně. Za radikální však lze označit **účinky, které rozhodnutí tohoto (fakultativního) orgánu může mít**; nově se na něj totiž hledí jako na **přímo vykonatelný rozhodčí nález**. Zatímco doposud tedy byla rozhodnutí rozhodčích orgánů spolku vykonatelná pouze uvnitř spolku vlastními prostředky (např. udělením zákazu účasti na spolkových akcích), nově lze přistoupit k jejich exekuci rovnou, bez nutnosti absolvování předchozího nalézacího soudního řízení. Pokud tedy například člen spolku dluží spolku členské příspěvky, může být rozhodnutí rozhodčí komise spolku v této věci exekučním titulem, na základě kterého soudní exekutor tento dluh pro spolek vymůže.

Výhod je ale mnohem více. **Podání žaloby k rozhodčí komisi spolku má stejné účinky jako podání rozhodčí žaloby**. Dochází tak například k přerušení běhu promlčecích lhůt sporných nároků a vzniku překážky zabraňující, aby bylo o stejné věci zahájeno soudní řízení (překážka

litispendence), popř. aby se stejnou věcí zabýval soud poté, co už o ní bylo rozhodnuto rozhodčí komisí spolku (překážka *rei iudicatae*). Stejně tak pokud by se účastník sporu rozhodl podat žalobu namísto k rozhodčí komisi rovnou k soudu, může žalovaný namítat (obdobně jako při existenci rozhodčí doložky) nedostatek pravomoci soudu k projednání věci a takové řízení by muselo být zastaveno. Další nespornou výhodou je i **omezená možnost přezkumu rozhodnutí rozhodčí komise ze strany soudu**. Zatímco rozhodnutí jakéhokoli jiného orgánu spolku může soud přezkoumat z hlediska jeho souladu se zákonem i stanovami, rozhodnutí komise spolku může být přezkoumáno (a následně zrušeno) v podstatě pouze z procesních důvodů (např. pokud ve věci rozhodoval podjatý rozhodce); z hlediska svého meritorního obsahu pak může být toto rozhodnutí zrušeno pouze výjimečně, pokud by odporovalo dobrým mravům nebo veřejnému pořádku.

Jak se rozhodčí komise spolku pozná?

Ačkoli se mezi právnickou veřejností objevily názory, že s účinností nového občanského zákoníku se rozhodčími komisemi spolku staly všechny orgány spolků, které se tak (nebo podobně) jmenují nebo mají obdobnou funkci, považujeme tento výklad za nesprávný.

„...spolky, kterým se může jevit zavedení rozhodčí komise jako výhodné, by měly své rozhodnutí řádně zvážit.“

Základní podmínkou zřízení rozhodčí komise spolku (pokud mají mít její rozhodnutí výše popsané účinky) **je výslovné zakotvení tohoto orgánu ve stanovách spolku**. Příslušné znění stanov přitom **nesmí vzbuzovat jakékoli pochyby o tom, že se jedná o zřízení rozhodčí komise ve smyslu § 265 občanského zákoníku**. Pokud by byl pro tyto pochyby prostor, je třeba se vždy přiklonit k názoru, že rozhodčí komise v uvedeném smyslu zřízena nebyla. Důvodem tohoto restriktivního výkladu je především ta skutečnost, že zřízení rozhodčí komise spolku podstatným způsobem omezuje ústavní práva členů spolku v přístupu k soudu; jejich souhlas s tímto omezením udělený prostřednictvím stanov spolku tak musí být dán zcela jednoznačně. Z tohoto důvodu lze z klasifikace rozhodčí komise v podstatě vyloučit všechny orgány spolků, které se sice po 1. 1. 2014 svou funkcí nebo označením rozhodčí komisi podobají, nicméně byly zřízeny ještě v době, kdy nebylo možné zavedení rozhodčí komise spolku (ve smyslu § 265 nového občanského zákoníku) předpokládat.

Pokud je rozhodčí komise ve stanovách dostatečně zakotvena, je dále pro její řádné zřízení třeba **zapsat do spolkového rejstříku její název, členy a doručovací adresu**.

Jedná se sice pouze o deklaratorní zápis, který není podmínkou jejího vzniku, nicméně **případnou neexistenci tohoto zápisu lze ve sporných případech vykládat jako projev vůle spolku nezřizovat rozhodčí komisi spolku ve smyslu § 265 nového občanského zákoníku.**

Poslední nezbytnou podmínkou zřízení rozhodčí komise je její **vhodné personální obsazení**. Jejimi členy musí být minimálně 3 plně svéprávné, plnoleté a bezúhonné osoby, které nejsou zároveň členy statutárního orgánu spolku. Za bezúhonné se přitom v souladu se zákonem o rozhodčím řízení považují osoby, které nebyly pravomocně odsouzeny za trestný čin (resp. na které se tak hledí). Z praktického hlediska je přitom třeba **brát ohled i na určité kvalifikační předpoklady členů rozhodčí komise, neboť ti musí být při svém rozhodování schopni důsledně aplikovat pravidla řízení vyplývající ze stanov i ze zákona o rozhodčím řízení**; výsledkem jejich práce pak musí být rozhodnutí, které by mělo zpravidla obsahovat přezkoumatelné odůvodnění, poučení o opravných prostředcích a především exekučitelný výrok. V opačném případě by se spolek vystavoval vysokému riziku pozdějšího rušení těchto rozhodnutí ze strany soudu a tedy i celkové nefunkčnosti tohoto řešení sporů.

Nevýhody?

Jak je patrné z výše uvedeného, **zavedení rozhodčí komise spolku není ideálním řešením pro všechny spolky**. Naopak. Pro velkou část spolků by bylo zavedení tohoto orgánu zbytečně rizikové, neboť by podstatným způsobem omezilo jejich přístup (resp. přístup jejich členů) k nestrannému soudu a kladlo by na ně příliš vysoké nároky na výběr vhodných členů tohoto orgánu (zejména z hlediska jejich nestrannosti a odborné kvalifikace). Jiné skupině spolků by zase zavedení tohoto orgánu nepřinášelo žádné výhody, neboť u nich dochází pouze k minimálnímu počtu sporů, resp. dokážou svá rozhodnutí dostatečně efektivně vymáhat vlastními vnitrospolkovými nástroji.

Ovšem i **spolky, kterým se může jevit zavedení rozhodčí komise jako výhodné, by měly své rozhodnutí řádně zvážit**. Důvodem je v první řadě nedostatek aplikační praxe právní úpravy tohoto institutu. Ačkoliv se lze v tomto směru do jisté míry inspirovat poměrně bohatou prvorepublikovou judikaturou, je budoucí přístup soudů k této problematice zatím velkou neznámou. Výkladových otázek je přitom více než dost. Například není dostatečně zřejmé, kde leží hranice mezi tím, co spadá do rozsahu spolkové samosprávy, a může být tedy rozhodčí komisí spolku rozhodováno, a co

nikoli. Pokud by například uplatňoval spolek proti svému členovi pokutu za to, že nenastoupil ke sportovnímu utkání (v rámci sportu, který spolek zaštiťuje), je zřejmé, že tento vztah lze do spolkové samosprávy zařadit. Pokud by však stejný spolek uplatňoval proti stejnému členovi pokutu za nesplnění poradenské smlouvy (týkající se sportu, který spolek zaštiťuje), není již zařazení do oblasti spolkové samosprávy zcela jednoznačné. Dále není například zřejmé, do jaké míry budou soudy lpět na systému dostatečně transparentního a nestranného jmenování členů rozhodčí komise. Pokud by tak byli například tyto členové jmenováni (a odvoláváni) bez jakýchkoli omezení výhradně statutárním orgánem spolku, je otázkou, zda by bylo možné zaručit jejich dostatečnou nestrannost v případě rozhodování sporů mezi spolkem a jeho členy.

Právní nejistota ohledně otázek tohoto typu podle našeho názoru zvyšuje riziko pozdějšího rušení rozhodnutí rozhodčí komise, a tedy i snižuje efektivitu tohoto způsobu rozhodování sporů. Je přitom třeba zohlednit, že zrušení těchto rozhodnutí se lze domáhat téměř po neomezenou dobu (byť na základě omezených důvodů; k tomu viz výše), neboť návrh na zrušení rozhodnutí rozhodčí komise lze podat nejenom do 3 měsíců od jeho doručení účastníkovi sporu, ale i později v rámci již zahájené exekuce. Vydaná rozhodnutí rozhodčí komise by tak mohla být ohrožena i pozdějšími změnami judikatury, jako k tomu došlo v minulosti například u rozhodčích doložek sjednaných ve prospěch *ad hoc* rozhodčích center.

Shrnutí

Jak vyplývá z výše uvedeného, zavedení rozhodčí komise spolku představuje nepochybně výrazné posílení spolkové autonomie, díky kterému získaly spolky k dispozici nástroj kombinující výhody samostatného rozhodování vnitřních sporů a možnosti využití exekučního výkonu těchto rozhodnutí. Pokud se však spolky pro zavedení tohoto orgánu rozhodnou, měly by počítat s poměrně vysokými nároky na kvalitu řízení (a rozhodování) tohoto orgánu, stejně jako s určitou nejistotou ohledně budoucí aplikační praxe relevantní právní úpravy. Rozhodnutí o zavedení tohoto orgánu by tak dle našeho názoru mělo být založeno na důkladné analýze dopadů této změny a zároveň i na určité uvážlivosti z hlediska rozsahu svěřených pravomocí.

Autoři:

Dušan Sedláček | Partner
Adam Forst | Advokát

Stručné srovnání právní úpravy pracovní smlouvy v ČR a SRN

Od počátku naší novodobé historie jsou (nejen) obchodní vazby na SRN velmi úzké. Německo je hlavním trhem pro české exportéry¹ a jedním z největších přímých investorů v ČR². Cílem tohoto článku je nastínit velmi základní přehled požadavků na právní úpravy pracovních smluv obou zemí a rozdílů mezi nimi.

Zásadní rozdíl spočívá v požadavku **na formu a základní obsah pracovní smlouvy**. Zatímco v ČR musí být vždy **písemná** a musí obsahovat alespoň tři podstatné náležitosti vymezené zákonem (tj. druh práce, místo výkonu práce a den nástupu do práce)³, **německé právo** připouští jakoukoliv podobu pracovní smlouvy, včetně **ústní**⁴. Z hlediska obsahových náležitostí rozsah povinných ujednání v Německu pak závisí na mnoha okolnostech jako např. na vykonávané činnosti, aplikaci kolektivní smlouvy apod.

Současně však platí povinnost českých i německých zaměstnavatelů **do jednoho měsíce od vzniku pracovního poměru písemně informovat** zaměstnance o určitých základních skutečnostech pracovního poměru, pokud o nich nebylo pojednáno v písemné pracovní smlouvě.⁵ Ke splnění této povinnosti přitom nepostačuje zaslání

informací např. elektronicky, vždy se vyžaduje listinná podoba⁶. Z důkazních a administrativních důvodů se však výše uvedené rozdíly zpravidla smývají a zaměstnavatelé předkládají zaměstnancům k podpisu poměrně robustní smlouvy.

Z našich zkušeností bývá pro zaměstnavatele jedním z nejdůležitějších **ujednání o povinnosti mlčenlivosti zaměstnance**. V obou zemích je potřeba se na tomto závazku dohodnout (např. CZ-ZP povinnost mlčenlivosti pro zaměstnance soukromoprávních zaměstnavatelů, což je většina korporací, vůbec neupravuje a nelze se úspěšně jednostranně dovolávat ani obecné úpravy v českém občanském zákoníku⁷). Na rozdíl od ČR je ovšem dle německé právní úpravy přípustné zajistit porušení této povinnosti smluvní pokutou⁸, která je obecně vnímána jako efektivní nástroj ochrany druhé smluvní strany. Čeští zaměstnavatelé se tudíž musí spokojit pouze s uplatněním svého nároku formou náhrady škody.

„...povinnost českých i německých zaměstnavatelů do jednoho měsíce od vzniku pracovního poměru písemně informovat zaměstnance o určitých základních skutečnostech pracovního poměru...“

Ačkoliv se sjednávání pracovních vztahů může jevit jako poměrně jednoduchý úkol, správným nastavením může zaměstnavatel ušetřit nemalé náklady zejména při změně své ekonomické situace či ukončování pracovního poměru. Závěrem lze proto jen doporučit konzultovat obsah pracovní smlouvy ještě před jejím uzavřením s odborníkem na tuto oblast v dané zemi.

¹ http://apl.czso.cz/pll/stazo/!presso.STAZO.PRIPRAV_ZOBRAZ.

² http://www.cnb.cz/en/statistics/bop_stat/bop_publications/pzi_books/index.html.

³ Viz § 34 odst. 1 českého zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění („CZ-ZP“).

⁴ Viz § 611a Bürgerliches Gesetzbuches in der Fassung der Bekanntmachung vom 2. Januar 2002 (BGBl. I S. 42, 2909; 2003 I S. 738), v platném znění („DE-ObčZ“).

⁵ Srov. § 37 odst. 1 CZ-ZP vs. § 2 odst. 1 Nachweisgesetz vom 20. Juli 1995 (BGBl. I S. 946), v platném znění.

⁶ Tamtéž.

⁷ Český zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění.

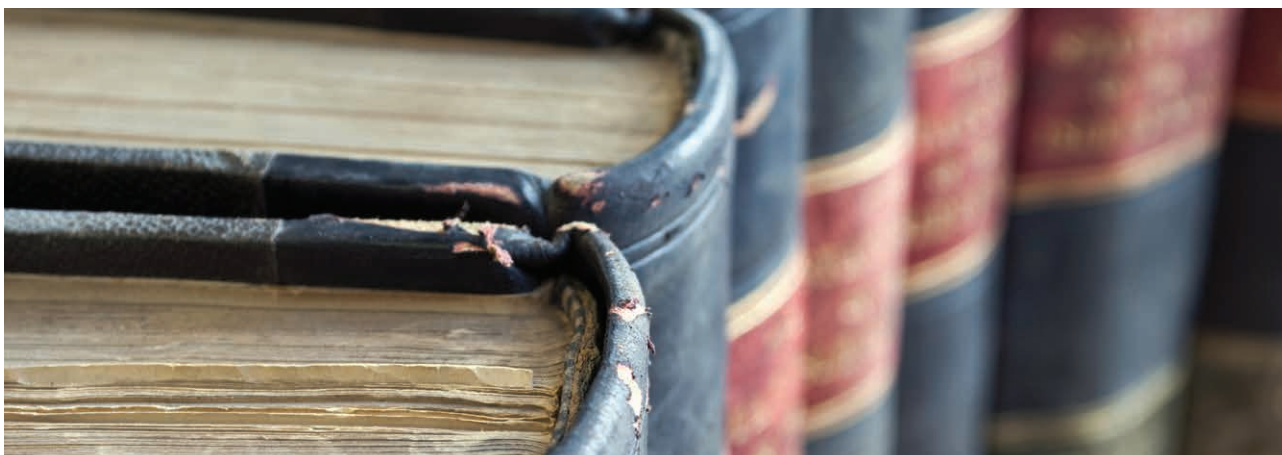
⁸ Srov. § 346d odst. 7 CZ-ZP vs. § 305 a násl. DE-ObčZ.

Autoři:

Jan Koval | Partner

Veronika Plešková | Senior advokátka

Novela daňového řádu

- Senát zamítnul návrh zákona, kterým se mění zákon č. 280/2009 Sb., **daňový řád**, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk č. 47);
- **implementace směrnice** Rady EU **2016/2258** z 6. 12. 2016, kterou se mění směrnice 2011/16/EU, pokud jde o přístup daňových orgánů k informacím pro boj proti praní peněz;
- **zajištění přístupu správce daně k některým údajům v návaznosti na výkon mezinárodní spolupráce při správě daní**;
- bude-li povinnou osobou advokát, notář, daňový poradce, soudní exekutor nebo auditor, bude moci vyžádat tyto údaje a dokumenty **pouze ústřední kontaktní orgán** podle zákona upravujícího mezinárodní spolupráci při správě daní, a to **pouze za účelem výkonu mezinárodní spolupráce při správě daní**;
- **poskytnutí informací správci daně** při plnění povinností stanovených daňovým řádem povinnou osobou **nebude porušením povinnosti mlčenlivosti**;
- návrh zákona je zpět v Poslanecké sněmovně.

Zákon o distribuci pojištění a zajištění

- na třetí čtení v Poslanecké sněmovně čeká návrh zákona **o distribuci pojištění a zajištění** (sněmovní tisk č. 48);
- **transpozice směrnice** Evropského parlamentu a Rady EU **2016/97** z 20. 10. 2016 o distribuci pojištění do českého právního řádu;
- **sjednocení regulatorních principů a ochrany spotřebitele** napříč finančním trhem;

- **zajištění stejné úrovně ochrany spotřebitele** pro různé způsoby distribuce;
- **posílení důrazu na srozumitelnost a srovnatelnost informací** o finančních produktech;
- **zvýšení nároků na profesionalitu** osob působících při distribuci pojištění a zajištění;
- nový zákon by měl nahradit stávající zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí.

Na druhé čtení v Poslanecké sněmovně čeká:

Novela zákona o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu

- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 374/2015 Sb., **o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu**, ve znění zákona č. 183/2017 Sb., a další související zákony (sněmovní tisk č. 94);
- **upřesnění a doplnění některých již implementovaných ustanovení směrnice** Evropského parlamentu a Rady EU **2014/59** z 15. 5. 2014, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí;
- mimo jiné **rozšíření rámce pro provedení změny podmínek závazků povinné osoby při řešení krize na finančním trhu o pravomoc České národní banky** odložit splatnost odepisovatelných kapitálových nástrojů nebo odepisovatelných závazků povinné osoby;
- řešení dílčích problémů současné právní úpravy.

Novela zákona o dluhopisech

- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 190/2004 Sb., **o dluhopisech**, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk č. 93);
- **revize právní úpravy hypotečních zástavních listů a úprava dalších druhů krytých dluhopisů;**
- **úprava agenta pro zajištění a revize úpravy společného zástupce vlastníků dluhopisů;**
- **úprava povinně konvertibilních dluhopisů;**
- legislativně technické úpravy, zejména s ohledem na aktuální terminologii a na dluhopisy se záporným výnosem.

Novela insolvenčního zákona

- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., **o úpadku a způsobech jeho řešení** (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 71);
- legislativní **řešení nadměrného zadlužení některých osob ústící do tzv. dluhové pasti**, a to zpřístupněním institutu oddlužení pro širší okruh dlužníků;
- **provedení dílčích změn** v právní úpravě institutu oddlužení a odstranění některých nedostatků úpravy, na něž ukázala aplikační praxe.

Zákon o zpracování osobních údajů

- návrh zákona **o zpracování osobních údajů** (sněmovní tisk č. 138) a návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů (sněmovní tisk č. 139);
- **implementace nařízení** Evropského parlamentu a Rady EU **2016/679** z 27. 4. 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES („GDPR“), **a směrnice** Evropského parlamentu a Rady EU **2016/680** z 27. 4. 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV;

- **zpracování osobních údajů podle GDPR;**
- zpracování osobních údajů příslušnými orgány za účelem předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů, výkonu trestů a ochranných opatření, zajišťování bezpečnosti ČR nebo zajišťování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, včetně pátrání po osobách a věcech;
- zpracování osobních údajů při zajišťování obranných a bezpečnostních zájmů ČR;
- úprava postavení a pravomoci Úřadu na ochranu osobních údajů;
- nový zákon by měl nahradit stávající zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Novela zákona o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací

- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 416/2009 Sb., **o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací**, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk č. 76);
- **zefektivnění procesu povolovacího řízení** k nejvýznamnějším stavbám dopravní infrastruktury se současným zachováním adekvátní možnosti obhájit své zájmy všem dotčeným subjektům;
- **sjednocení správní praxe v povolování vybraných staveb dopravní infrastruktury;**
- **centralizování vybraných činností** z důvodu zajištění vyšší míry odborné specializace příslušných úředníků;
- **zavedení nových institutů** umožňujících co nejdříve zahájení přípravných prací;
- **umožnění sjednat za zřizované, měněné či rušené právo odpovídající věcnému břemenu nebo právo stavby úplatu v minimální výši**, a to bez předchozího zpracování znaleckého posudku.

Novela zákona o svobodném přístupu k informacím a zákona o registru smluv

- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 106/1999 Sb., **o svobodném přístupu k informacím**, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 340/2015 Sb., **o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv** (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 50);
- **rozšíření zavedených nástrojů transparency veřejné správy**, kterými jsou povinnost poskytovat informace a registr smluv, na ČEZ a další státem ovládané společnosti.

Novela zákona o evidenci tržeb

- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 112/2016 Sb., **o evidenci tržeb**, ve znění zákona č. 183/2017 Sb. (sněmovní tisk č. 41);
- **zúžení okruhu subjektů, které evidenci tržeb podléhají**, a to pouze na podnikatele s dostatečně vysokým obrátem.

Novela trestního zákoníku

- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., **trestní zákoník**, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (sněmovní tisk č. 79);
- **reakce na požadavky mezinárodního společenství**;
- požadavky se týkají šesti tematických okruhů: i) praní špinavých peněz; ii) násilí na ženách a domácí násilí; iii) terorismus; iv) maření spravedlnosti; v) úplatkářství; vi) urychlené uchování dat uložených v počítačovém systému nebo na nosiči informací pro účely trestního řízení.

Novela zákona o ochranných známkách a zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví

- Vláda schválila návrh novely zákona **o ochranných známkách** a zákona **o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví** (sněmovní tisk č. 168);

- **transpozice směrnice** Evropského parlamentu a Rady (EU) **2015/2436** z 16. 12. 2015, kterou se sblíží právní předpisy členských států o ochranných známkách a **směrnice** Evropského parlamentu a Rady (EU) **2016/943** z 8. 6. 2016 o ochraně nezveřejněného know-how a obchodních informací (obchodního tajemství) před jejich neoprávněným získáním, využitím a zpřístupněním, do českého právního řádu;
- **modernizace a zefektivnění systému ochranných známek**;
- **sblížení systému národních ochranných známek a ochranných známek EU**;
- **zvýšení účinnosti právní úpravy ochranných známek**.

Věcný záměr civilního řádu soudního

- Ministerstvo spravedlnosti předložilo k veřejné diskusi **teze civilního řádu soudního**;
- nový civilní řád soudní má nahradit stávající občanský soudní řád z roku 1963;
- **koncepční změny**;
- **zavedení advokátských sporů**;
- **změna povahy dovolání**.

Nový trestní řád

- Ministerstvo spravedlnosti zveřejnilo klíčové části **nového trestního řádu**;
- nový trestní řád má nahradit stávající trestní řád z roku 1961;
- **zrychlení a zjednodušení trestního řízení**;
- **elektronizace justice**;
- dokumentování průběhu trestního řízení elektronickým informačním systémem.

Compliance programy a ich význam z pohľadu trestnej zodpovednosti právnických osôb v Slovenskej republike

S účinnosťou odo dňa 1. 7. 2016 pozná trestnú zodpovednosť právnických osôb aj právny poriadok Slovenskej republiky. K prijatiu slovenského zákona č. 91/2016 Z. z., o trestnej zodpovednosti právnických osôb, došlo po viac ako štyroch rokoch po nadobudnutí účinnosti českého zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Štruktúra a úprava slovenského zákona o trestnej zodpovednosti právnických osôb v podstate zodpovedá úprave českého zákona, až na niektoré celkom významné obsahové odlišnosti.

Medzi významné obsahové odlišnosti patrí najmä **úprava podmienok, pri splnení ktorých sa môže právnická osoba zbaviť svojej trestnej zodpovednosti, prípadne dosiahnuť, keď sa jej spáchaný trestný čin nepričíta.** Tieto podmienky majú zásadný vplyv na vnímanie tzv. compliance programov právnických osôb, teda súborov opatrení slúžiacich na predvídanie, predchádzanie a zabránenie trestnej zodpovednosti právnickej osoby.

V zmysle slovenského zákona o trestnej zodpovednosti právnických osôb sa čin pričíta právnickej osobe v prípade, ak ten spácha v jej prospech, v jej mene, v rámci jej činnosti alebo jej prostredníctvom štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu alebo ten, kto vykonáva kontrolnú činnosť alebo dohľad v rámci právnickej osoby alebo iná osoba, ktorá je oprávnená zastupovať právnickú osobu alebo za ňu rozhodovať. Právnickej osobe sa teda pričíta najmä čin fyzickej osoby vykonávajúcej u nej riadiacu, kontrolnú, resp. rozhodovaciu činnosť.

Zákon ďalej umožňuje pričítanie činu právnickej osobe aj vtedy, ak fyzická osoba vykonávajúca u nej riadiacu, kontrolnú, resp. rozhodovaciu činnosť nedostatočným dohľadom alebo kontrolou, ktoré boli jej povinnosťou, hoci

z nedbanlivosti umožnila spáchať trestný čin osobou (napríklad zamestnancom), ktorá konala v rámci oprávnení, ktoré jej boli zverené právnickou osobou.

Pod predmetným nedostatočným dohľadom a kontrolou sa rozumie práve nesplnenie povinnosti prijať primerané a vhodné opatrenia zabraňujúce spáchaniu trestného činu, pričom túto povinnosť by mali splniť práve fyzické osoby zastávajúce funkcie na riadiacej, kontrolnej, resp. rozhodovacej úrovni.

Slovenská právna úprava však na rozdiel od súčasnej českej právnej úpravy trestnej zodpovednosti právnických osôb **neumožňuje, aby sa právnická osoba zbavila trestnej zodpovednosti v prípade, ak „vynaložila veškeré úsilí, které na ní bylo možno spravodlivě požadovat, aby spáchaní protiprávního činu (...) zabránila.“** (tak, ako to umožňuje česká právna úprava od 1. 12. 2016). Prijatie uvedenej úpravy v Českej republike zásadným spôsobom zvýšilo využiteľnosť a dôležitosť compliance programov. Tieto programy, pokiaľ sú správne nastavené a fungujúce, umožňujú právnickej osobe v zmysle českej právnej úpravy zbaviť sa trestnej zodpovednosti bez ohľadu na to, či sa trestného konania dopustil zamestnanec alebo osoba na riadiacej, kontrolnej, resp. rozhodovacej úrovni.

Vhodne nastavený a fungujúci compliance program právnickej osoby, ktorý je v súčasnej dobe používaný najmä vo veľkých nadnárodných korporáciách, môže však nepochybne zohrať pozitívnu úlohu aj podľa slovenskej právnej úpravy. Význam silného, stabilného a na mieru šitého compliance programu spočíva najmä v tom, že ak sa nepreukáže, že právnická osoba zanedbala dohľad alebo kontrolu, čin fyzickej osoby sa nepričíta právnickej osobe, t. j. právnická osoba nezodpovedá za individuálne zlyhanie (exces) zamestnanca.

Aj pre prípad, ak by došlo k preukázaniu nedostatočného dohľadu alebo kontroly zo strany právnickej osoby, slovenský zákon ustanovuje tzv. materiálny korektív: aj keď k spáchaniu trestného činu došlo v dôsledku nedostatočného interného dohľadu alebo kontroly v právnickej osobe, avšak význam nesplnenia povinnosti v rámci dohľadu a kontroly je nepatrný, čin fyzickej osoby dopúšťajúcej sa spáchaniu trestného činu nepričíta právnickej osobe.

Fungujúci compliance program teda aj v Slovenskej republike chráni do značnej miery právnickú osobu pred trestnoprávnymi následkami prípadného protiprávneho konania

jej zamestnancov. Na rozdiel od Českej republiky ju však **nedokáže ochrániť pred dôsledkami konania osôb v riadiacich, kontrolných, resp. rozhodovacích funkciách, pretože neobsahuje úpravu zbavenia sa („zproštění“) trestnej zodpovednosti právnickej osoby.**

Sila vhodného compliance programu spočíva v takom transparentnom internom súbore opatrení, ktoré sú prispôbené parametrom tej ktorej spoločnosti, a to od druhu jej činnosti, ktorú právnická osoba vykonáva, ako aj jej veľkosti, cez zavedené obchodné postupy až k štruktúrovaným interným normám spoločnosti, pričom prostredníctvom dobre nastaveného compliance programu sa dajú vylúčiť, zamedziť alebo podstatne znížiť zásadné riziká potenciálnej trestnoprávnej zodpovednosti spoločnosti.

V tejto súvislosti je vhodné pripomenúť, že v Slovenskej republike platí už od roku 2015 tiež právna úprava oznamovania protispoločenskej činnosti, teda tzv. *whistleblowingu*. Táto úprava stanoví pre zamestnávateľov s aspoň 50 zamestnancami zavedenie povinného vnútorného systému vybavovania podnetov, tzv. *whistleblowing systému*. Tento systém je tiež bežnou súčasťou compliance programov.

Téma a význam compliance programu sa zavedením pravej trestnej zodpovednosti právnických osôb stali predmetom záujmu odbornej ako aj laickej verejnosti aj v Slovenskej republike. Zákon nepriamo motivuje právnické osoby, aby sa náležite venovali nastaveniu, revidovaniu, zdokonaľovaniu a pravidelnému preverovaniu ich interného preventívneho a kontrolného systému (napr. compliance programu).

Autori:

Ondřej Majer | Partner

Anikó Gőghová | Advokátka

Zůstáváme nejúspěšnější kanceláří v rámci soutěže Právnická firma roku v ČR a na Slovensku

Po mimořádném úspěchu v zatím posledním ročníku české soutěže Právnická firma roku jsme zabodovali také v letošním ročníku této soutěže na Slovensku. Rating velmi doporučované nebo doporučované kanceláře jsme získali v osmi oborových kategoriích. Velmi doporučovanou kanceláří jsme v kategoriích developerské projekty a nemovitosti, telekomunikace a právo informačních technologií, veřejné zakázky, daňové právo a hospodářská soutěž. V kategoriích právo obchodních společností, restrukturalizace a insolvence a fúze a akvizice jsme se umístili mezi doporučovanými kancelářemi. Podle součtu nominací a titulů ze všech dosavadních ročníků soutěže Právnická firma roku probíhající v České republice a na Slovensku tak zůstáváme i nadále nejúspěšnější a nejkomplexnější advokátní kanceláří v obou zemích.

Právní poradenství skupině SODECIA při akvizici majetkového podílu ve společnostech MATADOR Automotive

Naše kancelář poskytla komplexní právní poradenství společnosti SODECIA Automotive Europe GmbH ze skupiny SODECIA Group při akvizici majetkových podílů ve společnostech MATADOR Automotive ve Slovenské republice, České republice a Ruské federaci, jež jsou v regionu střední a východní Evropy předními dodavateli pro automobilový průmysl. Prodávajícím byla kyperská společnost M.I.L. MATINVESTMENTS LIMITED ze skupiny MATADOR Group. SODECIA využila letité know-how a zkušenosti M&A týmu naší kanceláře, který v daném případě reprezentovali zejména partner Pavel Němeček, senior advokátka Silvie Király, senior advokát Juraj Steinecker, advokátka Zuzana Hargašová a advokátní koncipienti Ondřej Reiser a Martin Štrbář.

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

Náš tým

200 právníků | 400 spolupracovníků

Naši klienti

1 000 klientů | 70 největších světových společností z Fortune 500
50 společností z Czech Top 100 | 7 společností z Czech Top 10

Mezinárodní dosah

Právní poradenství
ve více než **80** zemích světa
ve **12** světových jazycích
až **70%** případů zahrnuje mezinárodní prvek

www.havelpartners.cz

PRAHA

Florentinum, recepce A
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1
Česká republika
Tel.: +420 255 000 111

BRNO

Titanium Business Complex
Nové sady 996/25
602 00 Brno
Česká republika
Tel.: +420 545 423 420

OSTRAVA

Poděbradova 2738/16
702 00 Ostrava
Česká republika
Tel.: +420 596 110 300

BRATISLAVA

Centrum Zuckermandel
Žižkova 7803/9
811 02 Bratislava
Slovenská republika
Tel.: +421 232 113 900